

خیلواکی

استقلال

www.esteqaal.net

سه شنبه، ۱۵ مارچ ۲۰۲۲

داکتر عبدالرحمن زمانی

اولین وعده و پیام نادر خان بعد از اعلام پادشاهی

(از لابلای اسناد آرشیف انگلستان)

در اسناد قبلی از آرشیف انگلستان دیدیم که چگونه یک چوکیدار و محافظ پشتون تبار سفارت انگلستان در کابل به نام «رحمت» به سپه سالار نادرخان رتبه مارشالی را اعطا نموده و یک تلگرام رموزی بتاريخ ۱۵ اکتوبر ۱۹۲۹ گویا از طرف وزارت خارجه افغانستان [؟] به وزارت خارجه انگلستان اطلاع داد که «مارشال [؟] نادرخان فردا وارد پایتخت خواهد شد و پادشاه آینده افغانستان توسط لویه جرگه یا مجلس کبیر ملی که توسط نمایندگان ملت دائر میشود، انتخاب خواهد شد..» (اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام شماره ۵۷۰ مؤرخ ۱۶ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور ۱۳۰۱/۱۰/L/P&S).

همین منبع به تعقیب تلگرام مذکور در تلگرام دیگری اعلام داشت که «مارشال محمد نادر خان دیروز بتاريخ پانزدهم (۱۵) اکتوبر وارد پایتخت افغانستان شده و [همان شب در قصر چهلستون - زمانی] به پاس قربانی های بزرگ و خدمات درخشانش [؟] باتفاق آرا توسط اعضای حاضر نمایندگان ملت افغان [الله نواز خان ملتانی، قربان حسین پنجابی به نام مستعار شاه جی سیدعبدالله خان همدانی و غیره-زمانی] بحیث پادشاه اعلام و قبول شد.»^۱ (اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام شماره ۵۷۱ مؤرخ ۱۶ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور ۱۳۰۱/L/P&S).

درینجا یک سند مهم دیگر از آرشیف انگلستان را به علاقمندان تاریخ معاصر کشور تقدیم میکنیم، تا خود بخوانند و قضاوت کنند که محمد نادرشاه بعد از اعلام پادشاهی اش به چوکیدار سفارت انگلستان چه وعده داد و پیام ارسالی اش به شیخ محبوب علی سکرتر امور شرقی سفارت انگلستان در کابل چه بود. درین تلگرام میخوانیم که:

«نادر خان خودش را پادشاه اعلام نموده و بیرق شاهی را بر فراز خانه فتح محمد خان، محلی که نادرخان فعلا اقامت دارد، بر افراشته است. در همان روز وی «رحمت» را به حضور پذیرفته و اجازه نیم ساعت ملاقات رسمی داد.

وی گفت که افغانستان تا وقتی که تحت حمایت بریتانیا قرار داشت، به راه پیشرفت صلح آمیز ادامه میداد. سیاست توسعه دوستی امان الله با قدرت های دیگر مصیبت آمیز ثابت شد.

^۱ اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام ماره ۵۷۱ مؤرخ ۱۶ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور
L/P&S/۱۰/۱۳۰۱.

نادر خان بعد از آن به «رحمت» گفت که به نمایندگی از وی پیغام آتی اش را به سکرتر سابق امور شرقی در سفارت انگلستان برساند: «آغاز پیام: «نادر خان سپاسگزار بریتانیای کبیر و هندوستانی ها میباشد و دوست بریتانیای کبیر باقی خواهد ماند. ختم پیغام».

در قسمت بعدی همین تلگرام از کشف اجساد حیات الله خان [برادر غازی امان الله خان]، حبیب الله خان [معین]، عبدالمجید خان [سراج] و سردار عثمان خان در ارگ اطلاع داده علاوه میکند که اجساد دیگری هم بدست آمده اما شناسائی نشده اند. **در همین تلگرام خبر وفات میر هاشم خان [وزیر مالیة رژیم امانی - زمانی] به اثر [گویا] حمله قلبی به اطلاع رسانیده میشود.**

TELEGRAM R., FROM ASSISTANT INTELLIGENCE OFFICER, PESHAWAR,
No. 115, DATED THE 18TH (RECEIVED 19TH) OCTOBER 1929.

On the 17th October before large crowd of many thousand men Nadir Khan made speech in Idgah Mosque; gist of the speech not received yet. On the 18th he declared himself King hoisting Royal flag over house of Fateh Muhammad Khan (W. W.-331) where Nadir Khan is residing at present. On same day he summoned Rahmat, granted him audience for half hour and told Rahmat that Afghanistan continued on road of peaceful progress as long as it was under British protection. Amanulla's policy of extending friendship to other Powers proved disastrous. Nadir Khan then asked Rahmat to convey to late Oriental Secretary, British Legation following message on his behalf. Message Begins: Nadir Khan is grateful to Great Britain and to the Indians and he will ever remain friend of Great Britain. Message Ends.

It is stated that Nadir Khan lashkar captured at Charikar 500 loads of ammunition on way from Russia to Bacha Saqao. Dead bodies of Hayatulla (W. W. 436), Habibulla Khan (W. W. 413), Abdul Majid (W. W. 84) Sardar Usman Khan (W. W. 834) were found in Arq. Three other dead bodies also found inside the Arq, but they could not be identified. Mir Hashim Khan (W. W. 528) died of heart failure. Residents of Tagao have brought to Kabul large number of Koh-i-Daman prisoners. Bacha Saqao said to be holding Jabal Siraj Fort.

(اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام شماره ۱۱۵ مؤرخ ۱۸ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور ۱۳۰۱/۱۰/L/P&S.)

گرچه مطبوعات دولتی درزمینه کسب مقام پادشاهی از طرف نادر خان نوشتند که «به تاریخ ۲۳ میزان اعلیحضرت منجی وطن وارد کابل شده از طرف ملت به پادشاه این خدمت بزرگ به پادشاهی افغانستان قبول و انتخاب گردیدند و در اثر اصرار ملت ذات همایونی وظیفه شاهی را پذیرفتند».

(سالنامه کابل، صفحه ۲ سال ۱۳۱۱)، اما روزنامه معتبر واشنگتن پوست چند ماه بعدراجع به خدمت بزرگ نادر شاه برای انگلیس ها تحت عنوان «**پیروزی انگلیس، کمک های ضد اتحاد جماهیر شوروی: کشور نادر شاه حال حایلی بین هند و روسیه**» در رابطه با اوضاع نا آرام و آشوب در تمام ایالت سرحدی شمال غربی که حیثیت دروازه ورودی هند از سمت افغانستان و روسیه را دارد، نوشت که در سابق چنین وضعیتی سبب میشد تا انگلیس ها مضطربانه نگران حرکات روس ها، بگفته کیپلنگ «خرس هائیکه مثل آدم راه میروند»، باشند تا چه وقتی از آنسوی خیبر با سرنیزه تهاجم آتی خواهند کرد. اما این تهدید رو به محو شدن است، زیرا در افغانستان نادرشاه، کسی که بر تخت این کشور ناقرار کوهستانی نشسته است، به سرعت در حال ساختن یک حائل قوی بین سرزمین هند و روسیه میباشد. در پادشاه به این ترک پالیسی شاه امان الله، نادرشاه کمک های مداوم و وافر پولی و اسلحه را از انگلیس ها دریافت میکند.

یک ارسال دوامدار مواد جنگی از خیبر به ننگهبان و دروازه بان جدید بریتانیا در جریان دارد . پول بشکل «قرضه» داده میشود، اما بریتانیا کمترین توقع بازپرداخت را ندارد.

British Win Afghans' Aid, Anti-Soviet

Nadir Shah's Country Now Is Buffer Between India and Russia.

PESHAWAR, India, April 2 (A.P.).— The whole northwest frontier, the gateway to India from Afghanistan and Soviet Russia, is seething with unrest and sedition. Wholesale arrests and a general policy of remorseless repression enabled the government to put down the independence movement initiated by Abdul Guffar Khan, leader of the Islamic "red shirts."

But beneath the surface are rumblings which indicate that the silencing of these "Khudai khidmat-gars," or "servants of God," may not be permanent.

Also, since the arrest and deportation of Abdul Guffar Khan, the Afridis and other frontier tribes have been threatening raids, causing the British to send out planes to bomb the hostiles and also driving caravans to shelter beneath the guns of forts and blockhouses in the Khyber Pass.

IN days gone the situation would have caused anxious Britishers to keep a long distance watch on Russian developments lest Kipling's "Bear which walks like a man" should come stalking across the Khyber, briding with bayonets.

But that menace is fading, for over in Afghanistan Nadir Shah, who took over the throne of that restless mountain fastness a little more than two years ago, is building a strong buffer state between India and Soviet territory.

In return for his repudiating former King Amanullah's policy of cultivating Russia, Nadir Shah is receiving steady and liberal assistance from the British in both money and munitions.

A constant flow of war materials passes through the Khyber to Britain's new sentry and gatekeeper. The money goes as "loans," but the British have little expectation of repayments.

Where Britain Keeps Watch

The Khyber Pass, shown on map, is the key to India's northwest frontier. A veritable "mountain battleship" is Fort Jamrud, one of the chief wardens of the pass. Above is Nadir Shah, ruler of Afghanistan, who has switched that realm from Russian to British alliance.

مضمون روزنامه معتبر واشنگتن پست تحت عنوان « پیروزی انگلیس، کمک های ضد اتحاد جماهیر شوروی»

منابع:

- اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام شماره ۵۷۰ مؤرخ ۱۶ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور ۱۳۰۱/۱۰/L/P&S.
- اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام ماره ۵۷۱ مؤرخ ۱۶ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور ۱۳۰۱/۱۰/L/P&S.
- اسناد آرشیف انگلستان، تلگرام شماره ۱۱۵ مؤرخ ۱۸ اکتوبر ایالت سرحدی شمال غربی از پشاور ۱۳۰۱/۱۰/L/P&S.
- سالنامه کابل، ۱۳۱۱.

(پایان)